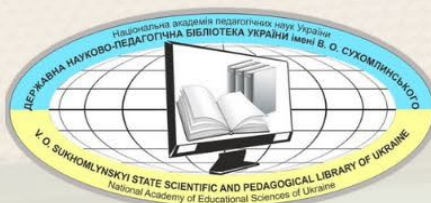

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ВІДДІЛЕННЯ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ, ЗАГАЛЬНОЇ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ВІДДІЛ ПЕДАГОГІЧНОГО ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА ТА БІОГРАФІСТИКИ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ВИХОВАННЯ
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ
УМАНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ Й ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ІМЕНІ
ПРОФЕСОРА Є. ПЕТУХОВА ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З ІСТОРІЇ ОСВІТИ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**«ПЕДАГОГІЧНА БІОГРАФІКА
ПРО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ
ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ:
ІДЕЇ, КОНЦЕПЦІЇ, ПРАКТИКИ»**

13 травня 2024 року

м. Київ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ВІДДІЛЕННЯ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ,
ЗАГАЛЬНОЇ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Педагогічна біографіка
про національно-патріотичне виховання
дітей і молоді: ідеї, концепції, практики

Збірник матеріалів

IX Всеукраїнської науково-практичної конференції

з історії освіти з міжнародною участю

13 травня 2024 року

Вінниця
ТВОРИ
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Державної науково-педагогічної бібліотеки України
імені В. О. Сухомлинського,
протокол № 6 від 27 травня 2024 р.*

Редакційна колегія:

Березівська Л. Д. (голова редколегії, науковий редактор), доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського;

Міхно О. П., доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу педагогічного джерелознавства та біографістики Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського;

Антонець Н. Б., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу педагогічного джерелознавства та біографістики Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського;

Середа Х. В., науковий співробітник відділу педагогічного джерелознавства та біографістики Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського.

Рецензенти:

Кірдан О. Л., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Пономаренко Л. О., кандидат наук із соціальних комунікацій, завідувач відділу науково-освітніх інформаційних ресурсів Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського

П 24

Педагогічна біографіка про національно-патріотичне виховання дітей і молоді: ідеї, концепції, практики : зб. матеріалів ІХ Всеукр. наук.-практ. конф. з історії освіти з міжнар. участю, 13 трав. 2024 р., Київ / НАПН України, Від-ня філософії освіти, заг. та дошк. педагогіки, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол., наук. ред.), Міхно О. П., Антонець Н. Б. ; літ. ред. Бойко О. А. ; бібліогр. ред. Демида Є. Ф. ; техн. ред. Середа Х. В.]. – Вінниця : ТВОРИ, 2024. – 180 с.

Збірник містить тези виступів учасників ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції з історії освіти з міжнародною участю «Педагогічна біографіка про національно-патріотичне виховання дітей і молоді: ідеї, концепції, практики», проведеної у рамках Всеукраїнського фестивалю науки – 2024. Конференція відбулася в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського 13 травня 2024 р.

Редколегія не несе відповідальності за зміст публікацій. Відповідальність за зміст та стилістику публікацій несе автор.

ISBN 978-617-558-083-7

УДК 37.015:929]:[37.035:172.15]:005.745(477:100)(082)

DOI 10.33407/lib.NAES.741174

© Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського, 2024

**NATIONAL ACADEMY OF EDUCATIONAL SCIENCES OF UKRAINE
DEPARTMENT OF PHILOSOPHY OF EDUCATION,
GENERAL AND PRESCHOOL PEDAGOGY
V. SUKHOMLYNSKYI STATE SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL
LIBRARY OF UKRAINE**

**Pedagogical biography on the national-patriotic education
of children and youth: ideas, concepts, practices**

*Collection of materials
IX All-Ukrainian scientific and practical conference
on the history of education with the international participation*

May 13, 2024

Vinnytsia
TVORY
2024

UDC 37.015:929]:[37.035:172.15]:005.745(477:100)(082)

*Recommended for publication
by the Academic Council of V. Sukhomlynskyi State
Scientific and Pedagogical Library of Ukraine
protocol № 6 dated May 27, 2024*

Editorial Board:

Berezivska L. D. (*Head of the Editorial Board, scientific editor*), Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Director of V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine;

Mikhno O. P., Doctor of Pedagogical Sciences, Senior Researcher, Senior Researcher of the Department of Pedagogical Source Studies and Biographistics of V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine;

Antonets N. B., Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Researcher, Senior Researcher of the Department of Pedagogical Source Studies and Biographistics of V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine.

Sereda Kh. V., Researcher of the Department of Pedagogical Source Studies and Biographistics of V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine.

Reviewers:

Kirdan O. L., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of of pedagogy and educational management of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University;

Ponomarenko L. O., PhD (Social Communication Studies), Head the Department of Scientific and Document Support, Sociocultural Activity and International Contacts of V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine.

Pedagogical biography on the national-patriotic education of children and youth: ideas, concepts, practices : coll. of materials of IX All-Ukrainian sci. and practical conf. on the history of education with the intern. participation, May 13, 2024, Kyiv / NAES of Ukraine, Dep. of Philosophy of Education, General and Preschool Pedagogy, V. Sukhomlynskyi SSEL of Ukraine ; [ed. board: Berezivska L. D. (head of the ed. board and sci. ed.), Mikhno O. P., Antonets N. B. ; lit. ed. Boiko O. A. ; bibliogr. ed. Demyda Ye. F. ; techn. ed. Sereda Kh. V.]. – Vinnytsia : TVORY, 2024. – 180 p.

The collection contains abstracts of speeches of participants of the IXth All-Ukrainian scientific and practical conference on the History of education with the international participation Pedagogical biography on the national-patriotic education of children and youth: ideas, concepts, practices, held within the All-Ukrainian Festival of Science – 2024, which took place at V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine on May 13, 2024.

The editorial board is not responsible for the content of publications. The author is responsible for the content and style of the publications.

ISBN 978-617-558-083-7
DOI 10.33407/lib.NAES.741174

UDC 37.015:929]:[37.035:172.15]:005.745(477:100)(082)

© V. Sukhomlynskyi State Scientific
and Educational Library of Ukraine, 2024

ЗМІСТ

<i>Г. А. АЛЕКСАНДРОВА</i>	
О. М. БОДЯНСЬКИЙ І М. І. СТОРОЖЕНКО: КОМУНІКАЦІЯ ПЕДАГОГА І СТУДЕНТА.....	9
<i>Л. Д. БЕРЕЗІВСЬКА</i>	
ПЕДАГОГІЧНА БІОГРАФІКА ДОБИ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ (1917–1921) КРИЗЬ ПРИЗМУ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ: БІОГРАФІЇ, ТЕКСТИ І КОНТЕКСТИ.....	11
<i>G. A. BELTRÁN, E. A. ZHIZHKO, M. BELTRÁN-SAUCEDO</i>	
NATIONAL-PATRIOTIC EDUCATION OF CHILDREN AND YOUTH IN MEXICO: MAIN FEATURES.....	14
<i>Н. І. БОГДАНЕЦЬ-БІЛОСКАЛЕНКО</i>	
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ У РЕЦЕПЦІЇ ПЕДАГОГІВ МИНУЛОГО.....	18
<i>Т. Л. ГАВРИЛЕНКО</i>	
УКРАЇНСЬКИЙ ВІЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЯК ЦЕНТР ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ-БІЖЕНЦІВ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	20
<i>В. М. HOVLAND</i>	
SCHOOL HISTORY: PERIODS OF CHANGE AND REFIGURATION OF THE GRAND NARRATIVE	24
<i>Н. П. ДІЧЕК</i>	
ПІДХОДИ ДО БІОГРАФІЧНИХ СТУДІЙ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ГУМАНІТАРИСТИЦІ: ПОГЛЯД ІЗ СЬОГОДЕННЯ.....	31
<i>О. О. ДРАЧ</i>	
СІМ'Я VS РОБОТА: ГЕНДЕРНІ УЯВЛЕННЯ КЕРІВНИКІВ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАМІЖНЬОЇ ОСВІТЯНКИ ПОЧАТКУ 20 ст.....	35
<i>А. А. ЗАГОРОДНЯ</i>	
СОЦІАЛЬНО-АНТРОПОЛОГІЧНІ ІДЕЇ У ЕСТЕТИЧНІЙ КОНЦЕПЦІЇ В. СІМОВИЧА	37
<i>І. В. ЗАЙЧЕНКО</i>	
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ПЕДАГОГІЧНІЙ КОНЦЕПЦІЇ Г. Г. ВАЩЕНКА (1878–1967).....	40
<i>С. В. ЗАХАРІН</i>	
ОСВІТА СЬОГОДЕННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	44
<i>Н. А. КАЛІНІЧЕНКО</i>	
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ У ШКОЛІ ВАСИЛЯ КАЮКОВА.....	46
<i>Н. М. КОЛЯДА</i>	
ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ПЕДАГОГІЧНОГО КРАЄЗНАВСТВА	49
<i>Т. Д. КОЧУБЕЙ</i>	
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПЕДАГОГІЧНОМУ СПАДКУ ВОЛОДИМИРА ГРИГОРОВИЧА КУЗЯ (1938–2018).....	52
<i>О. О. КРАВЧЕНКО</i>	
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	55
<i>О. П. МІХНО</i>	
ЕПІСТЕМОЛОГІЧНА ДЕКОЛОНІЗАЦІЯ ЯК СКЛАДНИК ДЕКОЛОНІАЛЬНОГО ПІДХОДУ В	

УКРАЇНСЬКІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ БІОГРАФІСТИЦІ.....	58
<i>О. Б. ПЕТРЕНКО</i>	
ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ	61
<i>В. І. ПОПИК</i>	
РОЛЬ БІОГРАФІКИ В УТВЕРДЖЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ТА КОНСОЛІДАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.....	64
<i>О. К. ПРОНІКОВ</i>	
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ С. Х. ЧАВДАРОВА	67
<i>Г. П. ПУСТОВІТ</i>	
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНІ ПРОЄКТИ ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЯ PhD В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	70
<i>С. З. РОМАНЮК</i>	
ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ВОЄННОЇ ДОБИ	73
<i>О. В. СУХОМЛИНСЬКА</i>	
ПРО ПОНЯТТЯ «НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ» ЯК СКЛАДНИК СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ.....	76
<i>Т. В. ЯНЧЕНКО</i>	
ФОРМУВАННЯ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ «ЕТНОПЕДАГОГІКИ».....	79
<i>Н. Б. АНТОНЕЦЬ</i>	
УКРАЇНСЬКА КНИГА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ НА РУБЕЖІ XIX ТА XX СТОЛІТЬ.....	82
<i>Л. М. БАЛІКА</i>	
ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ	84
<i>О. Д. ВОРОЩУК</i>	
БОГДАН СТУПАРИК ПРО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ	87
<i>О. М. ГЕРАСИМЧУК</i>	
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНІ ІДЕЇ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО.....	90
<i>О. В. ГРИНЬ</i>	
БІОГРАФІЧНІ НАРАТИВИ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ ЯК ЗАСІБ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ.....	93
<i>А. П. ДУРДАС</i>	
СВІТОГЛЯД ТА ІДЕЇ ІТАЛІЙСЬКОЇ ПЕДАГОГІНИ М. МОНТЕССОРІ (1870–1952).....	97
<i>І. Г. ДУТЧАК</i>	
ВАСИЛЬ СІМОВИЧ І ЙОГО ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНА СПАДЩИНА В УКРАЇНСЬКОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРОСТОРІ	100
<i>Г. І. ЛЕМКО</i>	
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ У ПОГЛЯДАХ МИРОСЛАВА СТЕЛЬМАХОВИЧА	1032

Н. І. ЛЮБОВЕЦЬ

СПОГАДИ У ПЕРІОД ВІЙНИ ЯК РЕСУРС КОНСОЛІДАЦІЇ СУСПІЛЬСТВ: ДОСВІД ТА СУЧАСНІ ПРАКТИКИ 105

Н. П. МАРЧЕНКО

КНИГИ-ЖИТТЄПИСИ ДЛЯ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ РОКІВ ВІЙНИ (2014–2024) 108

В. В. ОЛІЙНИК

СОФІЯ РУСОВА (1856–1940) ПРО НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ..... 111

В. В. ПАТИК

ОСОБОВИЙ АРХІВНИЙ ФОНД ІСТОРИКА ТА ПЕДАГОГА МИХАЙЛА ІВАНОВИЧА ЛІЛЕСВА..... 114

І. Ф. ПЕТРЕНКО

ПРАКТИКА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ НА РІВНЕНЩИНІ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ «ОБЛАСНОЇ ЦІЛЬОВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У РІВНЕНСЬКІЙ ОБЛАСТІ НА 2021–2025 РОКИ»..... 116

О. В. ПЛЮЩИК

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ БІОГРАМ/БІОГРАФІЙ/НАРАТИВІВ ЗАХИСНИКІВ УКРАЇНИ: КОНТЕНТ-СТРАТЕГІЇ ВІТЧИЗНЯНИХ БІБЛІОТЕК119

І. В. ПОЛИЩУК

ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ Т. Д. ДЕМ'ЯНЮК: БІБЛОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ 122

Л. О. ПОНОМАРЕНКО

ДІЯЛЬНІСТЬ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ «КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ УКРАЇНИ»..... 124

Л. В. СУХОМЛИНСЬКА

ХУДОЖНІ ТВОРИ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО ЯК ЗАСІБ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ..... 127

Л. В. ТКАЧУК

АНАТОЛІЙ ПОГРІБНИЙ: «ЗАХОТІТИ – І БУТИ УКРАЇНЦЯМИ» 130

М. М. ТКАЧУК

ТАРАС ШЕВЧЕНКО – ТВОРЕЦЬ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДРОДЖЕННЯ..... 133

О. І. ШАЛАК

АНАТОЛІЙ СВИДНИЦЬКИЙ (1834–1871) ЯК ПЕДАГОГ: ДЖЕРЕЛА ДО РЕКОНСТРУКЦІЇ БІОГРАФІЇ 1385

С. М. ШЕВЧЕНКО

ОСВІТНІ ТА ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІ ПОГЛЯДИ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА 138

Н. О. ЯКОБЧУК

АВГУСТИН ВОЛОШИН: ЖИТТЯ ЯК ПРИКЛАД ПАТРІОТИЗМУ 141

А. О. БАЄНКО

ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ЗА МЕТОДОМ МАРІЇ МОНТЕССОРІ (З ВЛАСНОГО ДОСВІДУ РОБОТИ)..... 144

О. А. БОЙКО

ЯКІВ ЧЕПІГА (1875–1938) ПРО РІДНУ МОВУ – ЖИВИЛЬНИЙ ҐРУНТ ДЛЯ ЗРОСТАННЯ УКРАЇНЦЯ-ПАТРІОТА 1487

В. В. БОНДАРЕНКО

ВПЛИВ ЧИТАНОК ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ НА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ

СВІДОМОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ШКОЛЯРІВ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ З ФОНДІВ ПЕДАГОГІЧНОГО МУЗЕЮ УКРАЇНИ).....	150
<i>О. В. ВИШНЯК</i>	
ПРО ДИСЕРТАЦІЙНІ ДОСЛІДЖЕННЯ СПАДЩИНИ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО З ПИТАНЬ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ.....	152
<i>Є. Ф. ДЕМИДА</i>	
ІВАН СТЕШЕНКО (1873–1918) ПРО УКРАЇНСЬКУ МОВУ ЯК ЗАСІБ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ РЕСУРСУ «ВИДАТНІ ПЕДАГОГИ УКРАЇНИ ТА СВІТУ»)....	154
<i>Т. М. ДЕРЕВ'ЯНКО</i>	
РОЛЬ ЕЛЕКТРОННОГО ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОГРАФІЧНОГО РЕСУРСУ «ВИДАТНІ ПЕДАГОГИ УКРАЇНИ ТА СВІТУ» У НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ.....	157
<i>Т. О. ЗОЛОТАРЕНКО</i>	
БІОГРАФІЧНІ ОНЛАЙН-ПРОЄКТИ: ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ.....	15959
<i>А. П. МИРОНЕНКО</i>	
ПЕРСОНАЛІЯ ОЛЕНИ ТРЕБИНСЬКОЇ (1885–1967 рр.) В КОНТЕКСТІ ОСМИСЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОСТІ ЖІНКИ В УКРАЇНІ МОДЕРНОЇ ДОБИ.....	162
<i>Т. С. ПАВЛЕНКО</i>	
О. Р. МАЗУРКЕВИЧ (1913–1995) ПРО УКРАЇНСЬКУ МОВУ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ: ЗА МАТЕРІАЛАМИ ЕЛЕКТРОННОГО РЕСУРСУ «ВИДАТНІ ПЕДАГОГИ УКРАЇНИ ТА СВІТУ»)....	164
<i>М. В. САМОЙЛЕНКО</i>	
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ У ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ С. М. ВАКУЛИШИНА.....	167
<i>Х. В. СЕРЕДА</i>	
ІДЕЇ ПРО НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ У ПРАЦЯХ МИРОСЛАВА СТЕЛЬМАХОВИЧА (1934–1998).....	172
<i>Н. В. ЧАЛА</i>	
«ЛИСТИ ДО СИНА» В. СУХОМЛИНСЬКОГО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ.....	174
Відомості про авторів	177

THE UKRAINIAN BOOK AS A MEANS OF FORMING THE NATIONAL IDENTITY OF CHILDREN AND YOUTH AT THE TURN OF THE 19TH AND 20TH CENTURIES

Abstract. The Ukrainian printed book is one of the important factors in the nation's spiritual development. At the turn of the 19th and 20th centuries, it acquired special importance for preservation of Ukrainianness from assimilation in the Russian Empire. In the conditions of the ban on the national school, Ukrainian educationists took over the function of publishing and distributing native-language educational, artistic and popular science literature for children, which contributed to the formation of the national identity of the youth.

Keywords: Ukrainian book, national identity, native language school, Ukrainian educational figures.

УДК 378-057.85:37]:[37.035:172.15]:027.7(477.81-25)

Л. М. БАЛІКА

ORCID ID: 0000-0003-0042-7744

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики виховання
Рівненського державного
гуманітарного університету, м. Рівне
e-mail: liudmyla.balika@rshu.edu.ua*

ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Анотація. Розкрито особливості використання ресурсів наукової бібліотеки РДГУ в підготовці майбутніх педагогів до національно-патріотичного виховання. Наголошено, що основне завдання бібліотеки у контексті національно-патріотичного виховання – на основі використання ресурсів наукової бібліотеки РДГУ прищеплювати повагу не тільки до рідної мови, а й до традицій та культури інших народів, формувати здоровий спосіб життя як національного надбання. Обґрунтовано, що діяльність наукової бібліотеки РДГУ сприяє підготовці майбутніх педагогів до здійснення національно-патріотичного виховання.

Ключові слова: наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету, ресурси наукової бібліотеки, майбутні педагоги, національно-патріотичне виховання.

Сьогодні, коли український народ героїчно бореться за незалежність проти російських загарбників, важливим є акумуляція і використання усіх можливих ресурсів української пам'яті, національно-патріотичних ідей виховання молоді в Україні, одним з яких є бібліотека.

Основні засади, пріоритети та завдання національно-патріотичного виховання підростаючого покоління визначені у державних нормативно-правових документах зокрема, в «Стратегії національно-патріотичного виховання та плані дій з її

реалізації на 2020–2025 роки», Державній цільовій соціальній програмі національно-патріотичного виховання на період до 2025 року, Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України та заходах щодо її реалізації до 2025 року, Законі України «Про основні засади державної політики у сфері зміцнення національної та громадянської ідентичності України» тощо.

В Законі України «Про основні засади державної політики у сфері зміцнення національної та громадянської ідентичності України» зазначено, що «національно-патріотичне виховання – наскрізний виховний процес, спрямований на утвердження української національної та громадянської ідентичності, формування оборонної свідомості на основі суспільно-державних (національних) цінностей України, соціальної активності та відповідальності, готовності до дієвого виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, державної незалежності і територіальної цілісності України» [4].

Важлива роль у підготовці майбутніх педагогів до здійснення національно-патріотичного виховання належить науковій бібліотеці Рівненського державного гуманітарного університету.

Наукова бібліотека – освітній, науковий, інформаційний та культурно-просвітницький підрозділ Рівненського державного гуманітарного університету, яка відіграє важливу роль у вихованні майбутніх педагогів і посідає особливе місце у сфері освіти; задовольняє потреби освітнього процесу закладу вищої освіти, спираючись не тільки на власні фонди та обслуговуючи кожного, хто бажає стати користувачем наукової бібліотеки, використовуючи при цьому різноманітні канали й способи отримання інформації [2].

Сучасні бібліотечні інформаційні ресурси дають можливість проводити роботу з національно-патріотичного виховання за різними напрямками. Використання ресурсів наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету сприяє висвітленню правдивої історії українського народу, прищепленню поваги не тільки до рідної мови, а й до традицій та культури інших народів, формуванню здоровий спосіб життя як національного надбання.

Для вирішення цих завдань бібліотекарі наукової бібліотеки РДГУ щорічно проводять різноманітні заходи, які допомагають розвивати національно-патріотичні почуття у майбутніх педагогів, поглиблювати знання про державні символи України тощо.

Так, впродовж березня 2024 року до Дня народження Великого Кобзаря в науковій бібліотеці РДГУ були проведені шевченківські дні за темою «Тарас Шевченко – художник». Зокрема майбутні педагоги ознайомилися з такими аспектами творчості Тараса Шевченка як: «Переклик Шевченка-художника і Шевченка-поета»; «Пейзажі Мангислаку у творчості Тараса Шевченка»; «Портретна галерея Шевченка»; «Живописна Україна – неповторне і самобутнє явище в історії українського образотворчого мистецтва» [5].

У науковій бібліотеці РДГУ систематично проводяться виставки книг, презентації наукових здобутків педагогічних працівників, які мають національно-патріотичний характер. Наприклад, 2 квітня 2024 року в читальному залі наукової бібліотеки РДГУ в межах циклу «Наукові зустрічі» відбулася презентація наукових здобутків доктора історичних наук, професора Руслани Давидюк. Дослідниця українсько-польських відносин та репресій радянського тоталітарного режиму

презентувала нове науково-популярне видання «В інтер'єрі міжвоєнної Волині: біограми політичних емігрантів – учасників Української революції» (Рівне-Львів, 2023 р.) [3].

Під час викладання навчальних дисциплін «Теорія і методика виховання», «Актуальні проблеми виховання» для майбутніх педагогів в науковій бібліотеці організовуються виставки книг з актуальних проблем національно-патріотичного виховання.

До Дня української писемності та мови в науковій бібліотеці РДГУ проводяться традиційні заходи, зокрема майбутні педагоги долучаються до написання радіодиктанту національної єдності. Проводяться різноманітні виховні заходи, конкурси-міні-творів, есе, мистецькі заходи тощо. Наприклад: «Українська мова в моєму житті», «Українська народна пісня у сучасному виконанні», «Єднаймося у пошануванні українського слова» та ін.

Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету щорічно проводить культурно-просвітницькі та інформаційні заходи на теми: «Там, де живе історія», «Українська державна ідея: погляди, формування, еволюція», «Сучасна українська літературна мова», «Культура мови – механізм збереження чи вдосконалення мовного стандарту?», «Українські народні звичаї та вірування», «Україна: історія і сьогодення», «Україна: скарби музеїв та заповідників», «Книжковий дивосвіт» [1].

Також варто відзначити таку форму роботи наукової бібліотеки як години пам'яті, які відіграють важливу роль у національно-патріотичному вихованні. Зокрема, 3 квітня 2024 року було проведено годину пам'яті «Голокост – вічний урок людству». До уваги майбутніх педагогів була організована й експозиція виставки книг, спрямована на допомогу поглибленню знань про Голокост [6].

Отже, постійна і цілеспрямована діяльність наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету сприяє формуванню національної інтелігенції, збагаченню та оновленню інтелектуального генофонду країни, вихованню її духовної еліти. Підготовка майбутніх педагогів до національно-патріотичного виховання стоїть на одному рівні з підготовкою висококваліфікованих фахівців, адже від того, яку молодь ми виховуємо сьогодні, залежить майбутнє нашої країни.

Список використаних джерел

1. Культурно-просвітницькі та інформаційні заходи наукової бібліотеки РДГУ ... *Рівненський державний гуманітарний університет* : офіц. сайт. Рівне, 2019. URL: <https://rshu.edu.ua/newhome/1022-kulturno-prosvitnytski-ta-informatsiini-zakhody-naukovoi-biblioteky-rdhu-iaki-budut-orhanizovani-u-kvitni-2019-roku> (дата звернення: 05.04.2024).
2. Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету : офіц. сайт. Рівне, 2024. URL: <https://library.rshu.edu.ua/> (дата звернення: 05.04.2024).
3. Наукові зустрічі. *Наукова бібліотека РДГУ* : офіц. сайт. Рівне, 2024. URL: <https://library.rshu.edu.ua/index.php/novyny> (дата звернення: 05.04.2024).
4. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності : Закон України від 13 груд. 2022 р. № 2834-IX. *Законодавство України* : база даних / Верхов. Рада України. Київ, 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text> (дата звернення: 05.04.2024).
5. Тарасові Шевченку присвячується. *Наукова бібліотека РДГУ* : офіц. сайт. Рівне, 2024. URL: <https://library.rshu.edu.ua/index.php/novyny?start=4> (дата звернення: 05.04.2024).

UDC 378-057.85:37]:[37.035:172.15]:027.7(477.81-25)

L. M. BALIKA

ORCID ID: 0000-0003-0042-7744

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Theory and Methods of Education
of the Rivne State University for the Humanities, Rivne
e-mail: liudmyla.balika@rshu.edu.ua*

USE OF RESOURCES OF THE SCIENTIFIC LIBRARY AT RIVNE STATE UNIVERSITY OF HUMANITIES IN FUTURE TEACHERS' PREPARATION FOR NATIONAL-PATRIOTIC EDUCATION

Abstract. The article deals with the peculiarities of using the resources of the scientific library of RSUH in future teachers' preparation for national-patriotic education. The publication stresses that the basic task of the library in the context of national-patriotic education is to instill respect not only for the native language, but also for the traditions and culture of other nations, and to form a healthy lifestyle as a national treasure through the use of the resources of the scientific library of the RSUH. It has been substantiated that the activities of the scientific library of RSHU contribute to the preparation of perspective teachers for national-patriotic education.

Keywords: scientific library of Rivne State University of Humanities, scientific library resources, future teachers, national-patriotic education.

УДК 37(091)(477)-051Ступарик:[37.035:172.15]

О. Д. ВОРОЩУК

ORCID ID: 0000-0003-0835-544X

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
e-mail: oksana.voroshchuk@pnu.edu.ua*

БОГДАН СТУПАРИК ПРО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

Анотація. В статті розглянуто особливості національно-патріотичного виховання молоді як одного із провідних у системі сучасного українського виховання у поглядах Богдана Ступарика.

Ключові слова: національно-патріотичне виховання, національна ідея, виховання, Богдан Ступарик, концепція, молодь.

На сучасному етапі національно-духовного відродження України, розвитку демократичних процесів важливого значення набуває виховання у дітей та молоді